

IDŐUTAZÁS A DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1912, AZ ELLENZÉK ÉS A MUNKÁSSÁG MIND HATÁROZOTTABB FELLÉPÉSÉNEK ÉVE (3. RÉSZ)

Lapunk bírálja a rendőri brutalitást

Kétéves a Délmagyarország. Egyre élesebben jelennek meg a társadalmi-szociális feszültségek, az ellenzék pedig egyre keményebben bírálja a honvédelmi törvény ügyében mind erőszakosabban fellépő Tisza-kormányt. Szegeden pedig befuccsol a vízellátás. A jó hír: a stockholmi olimpián Prokopp Sándor sportlövészben, Schenker Zoltán a kardcsapban arany-, Herczeg István a tornászcsapban ezüstérmes lett.

Szegeden 1912. május 11-én nagyszabású választójogi tüntetésre került sor, amit – indokolatlanul – brutálisan szétvert a rendőrség, kiváltva ezzel a Délmagyar kemény kritikáját. „Véres attak a Kölcsey utcában – A rendőrség kirohanása” szólnak a lap címei. Lássuk hát az írást!

Botrányos, bűnös krónika

„(Saját tudósítónktól.) Gondoskodott a szegedi rendőrség néhány túlbuzgó tisztviselője arról, hogy a munkásság mai tüntetéséből botrányos és bűnös krónikát rendezzen. Nem találunk eléggé súlyos szavakat a rendőrség mai eljárásának elítélésére, mert abszolút semmi szükség nem volt arra a brutális beavatkozásra, mellyel a rendőrség magán kedvtelésből, jó időre megbontotta a békés egyetértést Szeged polgárai között.

A mai szégyenletes rendőri kirohanásra Szalay József dr. helyettes főkapitány, Temesváry Géza dr. al-

kapitány és Gróf Dezső rendőrbiztos voltak az előidézői. Ők tartoznak számot adni és őket kell felelőssé tenni a történetekért.

A népgyűlés lefolyása után, mintegy ezer főnyi tömeg indult meg tüntető fölvonulásra. A hatalmas emberáradat, amely a legnagyobb nyugodtsággal és legszebb rendben haladt végig a Tisza-Lajos-köruton, a polgári leányiskola mellett befordult a Kölcsey-utcába... A menet közben éltették az általános választói jogot, kiabáltak is, hogy jogot a népnek, szóval csupa olyan dolog történt, ami szokásos és természetes a szociálisták fölvonulásánál. Mégis mikor a menet befordult a Kölcsey-utcába, egy pillanat lefolyása alatt a rendőrség a legvadabb támadásra vete-medett. A menet előtt haladt Szalay József dr főkapitány-helyettes és Temesváry Géza dr. alkapitány; közvetlen utánuk pedig egy szakasz gyalogos rendőr Gróf Dezső biztos vezetése alatt.

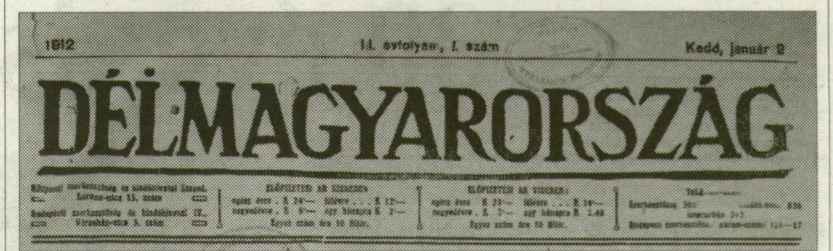

Tüntetés a választójogért 1912 májusában

„Elő a lovasrendőröket!”

...mikor a tömeg megállott, még egy pillanat se telt el, Szalay így szólt Temesvárihoz: – Ez gázság már, amit csinálnak. Temesváry vállalt vont, majd így szólt: – Majd csinálók én rendet itt mindjárt. Ebben a pillanatban rémes kavarodás keletkezett. E sorok írója, ki véletlenül ott állt a két rendőrkapitány mellett, csak annyit észlelhetett, hogy Szalay kiáltozni kezdett: – Elő a lovasrendőröket! Temesváry hátra szaladt és egy másodperc múlva már csikorogva repültek ki a rendőrkardok hüvelyekből és villogva suhogtak a levegőben. A rendőrkoponyákat valami örületes düh szállta meg. Gróf Dezső magán kívül ugrott előre kivont karddal a kezében és teljes erőből ordította: – Gazemberek, bitangok a munkások. Laj nektek, ha megmozdultok!

A tömeg persze nem hátrálhatott, mert egymást nyomták az emberek a rendőrök pedig, mint dühödt fene-

95 év – 95 napban elbeszélve

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásiból. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország történetébe is. Kérjük, tartsanak velünk.

vadak a prédára, úgy csaptak a tehetetlen népre. Iszonyú rémület tört ki. A kardcsapásokat szívóttépő sikoltás követte. A rendőrök meg csak ütöttek-vágtak, akit értek...”

Vízműkrach

A város vízellátása már évek óta akadozott nyaranta, 1912-ben pedig már végképp nem tudott lépést tartani a felhasználással – írja június 14-én a DM. Az írásból azért is érdemes idézni, hiszen még az 1970-es években is rendre víz nélkül maradtak a magasabban lévő lakások nyaranta. Akkortájt nyilatkozott erről lapunkban Szilárd László, a vízművek főmérnöke, mondván: amíg a város nem gondoskodik a szükséges új kutakról, minden nyáron megismétlődik majd a vízhiány. A főmérnöknek először fegyelmet készü-

tek adni, miután azonban lapunk kiállt mellette, megúsza a retorziót. Később pedig az új kutak és fejlesztések eredményeképpen végképp megszűnt a szegedi vízhiány.

Lássuk, mit ír a DM 1912-ben!

„(Saját tudósítónktól.) Hét esztendővel ezelőtt építették a szegedi vízműtelepet, amelynek modern berendezését tényleg büszkén mutogathatjuk a legkiválóbb szakembereknek is. A vízműtelep berendezése ritkítja a párját, ellenben Szegeden ma nincs víz. Amint beköszöntenek a meleg napok, beáll a vízhiány... Azokban (van a hiba), akik hét esztendővel ezelőtt nem gondoltak arra, hogy Szeged fejlődni fog és hogy ennek az óriászcizmákkal rohanó városnak a vízszükséglete tetemesen megnövekedhetik az idők folyamán.”

(Folytatjuk)
ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

PROGRAM PONT
SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

E-mail címünk: ajanlo@delmagyar.hu

SZÍNHÁZ
SZEGED
SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ
Ma 15 és 19 óra: Csárdáskirálynő – operett.
Bérletszünet.
holnap 11 óra: Andersen – családi musical.
Csipkerózsika-bérlés.
holnap 16 óra: Andersen – családi musical.
Zsebitaba-bérlés.

MOZI
SZEGED
BELVÁROSI MOZI NAGYTEREM
Ma és holnap 15.30 és 17.45 óra:
Csudafilm. Színes magyar film;
ma és holnap 20 óra: Hosszú jegyesség.
Színes francia-amerikai film;
BELVÁROSI MOZI FILMTÉKA
Afrika-Azsia filmfesztivál:
Ma 17 óra: Nagymama szellemei. Tajvani rajzfilm;
ma 19 óra: Omar Mukhtar, a sivatag oroszlánya. Líbiai film;
ma és holnap 18.15 óra: Ozu Yasujiro 1953-as filmje.
Japán film;
holnap 17 óra: Éjszakai lány. Jakut film;
holnap 19 óra: Békeajándék. Nigériai film;
holnap 21 óra: A legyőzhetetlen. Indiai film.
BELVÁROSI MOZI KAMARATEREM
Ma és holnap 15.30 és 20.15 óra: A bukás – Hitler utolsó napjai. Színes német film;
ma és holnap 18.15 óra: Vera Drake. Színes angol-francia-új-zélandi film.
GRAND CAFÉ
Ma 17 óra: K.O. Japán film;
ma és holnap 19 óra: József és testvérei – Jelenetek a Parasztriblából. Magyar film;
ma és holnap 21 óra: Psycho. Amerikai film;
holnap 17 óra: Hibiszkusz Szálló. Japán film.
PLAZA CINEMA CITY
A bukás – Hitler utolsó napjai, ma és holnap: 12, 14.45, 17.30, 20.15 óra.
Lucky Luke és a Daltonok, ma és holnap: 11, 13, 15, 17, 18.45, 20.30 óra és ma 22.30 órakor is.
Ray, ma és holnap: 12, 14.45, 17.30, 20.15 óra.
Fűrés, ma és holnap: 13.45, 17.45, 19.45 óra és ma 21.45 órakor is.

NAPI SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

GABRIEL TAXI 555-555

Csudafilm, ma és holnap: 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30 óra és ma 22.30 órakor is.
Az utolsó gyémánttrálya, ma és holnap: 12, 16, 18, 20 óra és ma 22 órakor is.
Válótársak, ma és holnap: 11.30, 16.15, 20.30 óra és ma 22.30 órakor is.
Alfie, ma és holnap: 15.45 óra.
Kapitány 2. – Apokalipszis, ma és holnap: 19.45 óra és ma 21.45 órakor is.
Nagy zűr Korzikán, ma és holnap: 14, 17.45 óra.
A nemzet aranya, ma és holnap: 11.45, 17.30, 20 óra és ma 22.30 órakor is.
Ocean's Twelve – Egyvel nő a tét, ma és holnap: 13.45, 18.15 óra.
80 nap alatt a Föld körül, ma és holnap: 10.45, 13.15, 15.30 óra.
Nagy Sándor, a hődtűz, ma és holnap: 14.15 óra.
Polar Express, ma és holnap: 10.15 óra.
A hihetetlen család, ma és holnap: 11.15 óra.
Cápmese, ma és holnap: 10.15 óra.
Garfield, ma és holnap: 10 óra.
VÁSÁRHELY
MOZAIK MOZI
Ma és holnap 17.45 óra: 80 nap alatt a Föld körül. Színes, m. b. angol film;
ma és holnap 20 óra: Világjáró. Magyar komédia.
SZENTES
Ma és holnap 17.30 óra: A miskolci boniéskálád. Színes magyar film;
ma és holnap 20 óra: Amerikai taxi. Színes, m. b. amerikai vígjáték.
MAKÓ
Ma és holnap 19 óra: Amerikai taxi. Színes, m. b. amerikai vígjáték.
MINDSZENT
Ma 18 óra: Bridget Jones: Mindjárt megőrülök. Színes, m. b. angol film.
RUZSA
Holnap 18 óra: Alien vs predator – A halál a ragadozó ellen. Színes, m. b. amerikai film.
SZEGVÁR
Holnap 19 óra: Bridget Jones: Mindjárt megőrülök. Színes, m. b. angol film.
ÜLLES
Holnap 18 óra: Garfield. Színes, m. b. amerikai film.
KÖZLELT
SZEGED
A Máltai jászóterem (Retek u. 2-4.) ma 15 órakor:
mesés-zenes festés;
holnap 15 órakor: kézműves-foglalkozások.
A Millenniumi Kávéházban (Dugonics tér 12.) holnap 10 órakor:
gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök, Leszák Sándor és Balogh László országgyűlési

képviselő.
ALGYÓ
A faluházban (Búvár u. 5.) ma 10 órakor:
Farsangi játszóház az Algyói Művészklub szervezésében [magyar farsangi népszokások, maszkok készítése, arcfestés, szellembábuk alkotása, egyéb meglepetések];
16 órakor: Farsangi vetélkedő;
19 órakor: Farsangi koncert. Az est folyamán fellép a szegedi SUN CITY zenekar.
KONCERT és BULI
SZEGED
A Millenniumi Kávéházban (Dugonics tér 12.) ma 20 órakor:
latinest Martha Alvarado és Szabados László szervezésében.
A Bluesum Étterem @ Pubban (Zárda u. 7.) ma 21 órakor:
farsangi buli – minden idők legizgalmasabb zenéivel. Műsorvezető: Horváth András.
A Miu Miu Étterem és Varietében (Londoni krt. 3.) ma 22 órakor:
a pincében: DJ Andy (retrodiskó, a 80-as, 90-es évek házbuzzenje);
az emeleten: Dynamic & Energie Drum presents: Underground Techno Room, DJ: Deny Troy, Dicky, Maser, Nandez.
A JATE-klubban (Toldi u. 2.) ma 22 órakor:
Mi-csoda buli DJ Almával.
A SZOTE-klubban ma 22 órakor:
Szabad szombat party, DJ Harmath.
A Sing-Singben ma 23 órakor:
Szombat esti láz.
KIÁLLÍTÁS
SZEGED
A Móra Ferenc Múzeumban (Roosevelt tér 1-3.) látható:
Úton-útfele... Múzeumi kutatások az M5-ös autópálya Csongrád megyei szakaszán; 120 éves a Csillagbörtön – börtöntörténeti kiállítás. Megtekinthető: március 6-áig, a magyar kultúra napja alkalmából Darázs József és Sejben Lajos képzőművész Fél évszázad című kiállítása. Megtekinthető: március 27-éig, naponta 10 órától 17 óráig. Hétfő szünnap.
A Kass Galériában (Vár u. 7.) megnyílt:
Olász Attila festőművész Tűz – tájak, alakzatok című kiállítása. A tárlat megtekinthető: március 6-áig, hétfő szünnap.

● SZEMKÖZT

Ajánlott munkakörök az iskolákban

Minden héten szerdán este látható a szegedi Városi Televízió és a Délmagyarország közös tévéműsora, a Szemközt. Az e heti adásban Kardos Jánost, a szegedi önkormányzat oktatási irodájának vezetőjét faggatta Balog József szerkesztő-riporter és Szabó C. Szilárd újságíró a közoktatási törvény módosításának várható hatásairól.

MUNKATÁRSUNKTÓL
Félnék a pedagógusok az önkormányzati fenntartású iskolákban, mert a közoktatási törvény módosításával leépítések várhatók a következő tanévtől. Nem lesz kötelező igazgatóhelyetteseket, szabadidő-szervezőket, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősöket, valamint könyvtárosokat alkalmazni az intézményeknek. Kardos János, a szegedi polgármesteri hivatal oktatási irodájának vezetője elmondta: a közoktatási törvény ajánlott és kötelezően betöltendő munkakörökben határozta meg a különböző pedagógusi státusokat. Hangsúlyozta, az oktatási intézmények nyolc-tíz esztendeje alkalmazhatnak, alkalmaznak szabadidő-szervezőket, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi felelősöket. A jogszabályokat többször módo-

sították az utóbbi években. A pedagógusoknak például az utóbbi változtatás szerint a kötelező húsz óra mellett más feladatot is meg kell oldaniuk. Ezeket a feladatokat nevesítette is a törvény, így a pedagógusoknak végeredményben ugyanazt kellene elvégezniük a tanítás mellett, mint ami jelenleg például a szabadidő-szervezők vagy a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök dolga. Bár Kardos tisztában van azzal, hogy ez pluszterhet ró a tanárra, szerinte nem megoldhatatlan a feladat, hiszen mindezeket korábban a pedagógusok, osztályfőnökök végezték.

Az önkormányzat fenntartásában jelenleg 26 általános és 21 középiskola működik Szegeden. Ezekben az intézményekben fél státusban dolgoznak a szabadidő-szervezők és az ifjúságvédelmi felelősök. Az irodavezető közölte: igazgatóhelyettesekből közel kétszázat, szabadidő-szervezőből és ifjúságvédelmisből kevesebb mint százat, könyvtárosból mintegy húszat tartanak nyilván. Kérdésre válaszolva Kardos elmondta: mazochista az az igazgató, aki úgy dönt, hogy nincs szüksége helyettesre.

Az irodavezető hangsúlyozta: az ügyben még nem foglalt állást az önkormányzat, folynak az egyeztető tárgyalások. Döntés napokon belül várható.

Kötetnyi megasztár

BUDAPEST (MTI)
A Sirály! Kiadó gondozásában tegnap jelent meg a Megasztár című könyv, amelyet az első széria egyik szereplője, Aczél Gergő jegyez, és amely az új széria döntőseit is bevonja a példátlan sikerű műsor kulisszatitkainak feltárásába. A legedő Ki mit tud? óta nem volt olyan műsor, amely ennyire megmozgatta volna az egész országot. Családtagok, ismerősök, kollégák vitatkoztak hóna-

pokig az előadóról, stílusokról, a zsűiről. A rendkívül népszerű első rész után nem kellett sokat várni a másodikra, amely hasonló sikerrel kecsegtet. Aczél Gergő, az első széria egyik döntőse most könyvet írt a versenyzők érzéseiről, örömeiről és problémáiról. A szerző belülről látta, élte meg a folyamatot, döntősként az első rész egyik főszereplője volt. Részletesen elmeséli, milyen utat kell végigjárnia egy

fiatalnak, míg Megasztár lesz. A beszámoló mellett interjút készített a versenyzőkkel, akiknek a döntő utáni életéről is információkat kaphatunk: van, akit elfelejtettek, más sikeres lett, lemeze jelent meg. Az új széria döntősei is szerepelnek már a kötetben, amelynek első dedikálása február 8-án délután lesz a budapesti MOM Park bevásárlóközpontban, sok megasztáros versenyző részvételével.